

VERBINDING

**Proteus zoekt
naar verbindingen**

INTERVIEW

2

**Heleen Bakker wil
metgezel zijn van
ouders**

5 VRAGEN AAN

3

**Informatiedagen
voor opleidingen
gezinsondersteuning**

ARTIKEL

3

**Symposium
Spiritualiteit
in de zorg
op Bronlaak**

ARTIKEL

3

**Kindertherapeuticum
bestaat zeven jaar**

ARTIKEL

4

Ambulante ondersteuning en begeleiding: ouders 'in hun kracht zetten'

Werken in thuissituatie is een vak apart

Sinds tien jaar bestaat bij het Heilpedagogisch Verbond ambulante ondersteuning en begeleiding. In deze periode professionaliseerde de zorg met scholing en opleidingen voor medewerkers. De gezinsbegeleider of -ondersteuners komen bij zo'n 300 gezinnen.

Door Bernard Heldt

De kinderdagcentra ontwikkelden zich voorspoedig en van daaruit was de vraag gesignaleerd om gezinsondersteuning en begeleiding. Dat was tien jaar geleden de aanleiding om bij het Heilpedagogisch Verbond een werkgroep Ambulante Zorg in te richten. Uit alle delen van het land kwamen mensen bij elkaar die zich bezig hielden met de ontwikkeling van ambulante zorg: de zorg bij de gezinnen thuis. De opvatting dat een kind met een ontwikkelingsstoornis niet zomaar naar een instelling ging, werd gemeengoed in de samenleving. Een kind hoort immers thuis bij zijn ouders, die de zorg met de nodige ondersteuning wellicht heel lang kunnen volhouden. Inmiddels zijn er zeven centra voor ambulante hulpverlening aangesloten bij het Heilpedagogisch Verbond, die ondersteuning en begeleiding bieden aan ongeveer 300 gezinnen. Dit aantal groeit.

Aansluiting bij het gezin

Uit gesubstitueerde plaatsen werden de eerste ambulante plaatsen betaald. Gesubstitueerde plaatsen zijn plaatsen die toegewezen zijn aan de instelling als 24-uurs zorgplaatsen. Maar waarvoor het geld wordt gebruikt voor andere vormen van zorg zoals ambulante zorg, waardoor er met hetzelfde geld meer kinderen ondersteund kunnen worden. Zo werd een nieuwe vorm van ondersteuning en begeleiding ontwikkeld, die voordien nauwelijks bestond. De ambulante ondersteuning en begeleiding richten zich op verschillende vragen. Zoals praktische en opvoedkundige vragen van ouders, het ontwikkelen van thuisprogramma's, ambulante schoolbegeleiding, gastplaatsen op scholen en begeleiding bij zelfstandig wonen van volwassenen met een handicap. Daarbij is de aansluiting bij het gezin van groot belang. De begeleiders moeten rekening houden met gezinnen uit andere culturen. Het scheppen van een vertrouwensbasis is essentieel. Ook is het belangrijk het gezin als een systeem te kunnen zien, waarbinnen het kind zijn eigen plek inneemt.

Scholing

De leden van de werkgroep Ambulante Zorg wisselden ervaringen uit en al spoedig werd duidelijk dat er een speciale opleiding voor deze vorm van ondersteuning en begeleiding moest komen. De pioniers werkten daar voortvarend aan.

Op woensdag 22 januari 1997 ging de eerste opleiding Ambulante Heilpedagogie van start. Het was een samenwerkingsproject van het Heilpedagogisch Verbond met het Instituut Thuiszorg Trainingen (ITT) van de Hogeschool Utrecht, die de methodiek van de Praktische Pedagogische Gezinsbegeleiding (PPG) in de opleiding inbouwde. Het ITT had al meer dan 25 jaar ervaring.

23 November 1998 verliet de eerste gediplomeerden de opleiding. Dat dit meer dan 1,5 jaar duurde kwam door de forse stage die het ITT inbouwde. Daarnaast behandelde de opleiding onderwerpen uit de heilpedagogie, zodat de nieuwe beroepsbeoefenaren ook vanuit deze optiek praktische ondersteuning konden bieden. De cursisten waren grondig voorbereid op een moeilijke taak: ouders begeleiden en ondersteunen op hún vraag en binnen hún gezin. Uitgangspunt is de vraag van de ouders. Dat staat centraal in de benadering, de gesprekken, de begeleiding en ondersteuning bij de PPG-methodiek. Het gaat niet om jÓuw doel, maar wat wil het gezin.

Een vak apart

In de 24-uurs zorg, in de werkplaatsen, in kinderdagcentra werken medewerkers vanuit hun kennis en inzicht. Bij de gezinnen thuis, zijn het de ouders die bepalen wat ze nodig hebben en op welke wijze de ondersteuning gebeurt. Medewerkers moesten heel wat afleren. Zij waren gewend

vanuit hun kennis en inzichten te werken omdat het paste binnen de instellingscultuur en ze daar ervaring in hadden. Terughouding en luisteren zijn sleutelwoorden van de PPG-methodiek.

Zelfs al is dat een heel andere dan die van de ambulante begeleider, dan nog speelt de begeleiding en ondersteuning zich af binnen de context van de cultuur en op de vraag van deze ouders. Het kind is onderdeel van het gezin, waar de ouders de bepalende figuren zijn. Daar voelt het kind zich als een vis in het water.

Gezinsbegeleider of -ondersteuner is een apart vak. Je moet kennis hebben van gezinssystemen en -culturen en weten hoe je je professionaliteit zo kunt presenteren dat de ouders worden uitgenodigd zelf aan te geven hoe ze het willen. Het vraagt een andere attitude. Niet die van de alleswetende hulpverlener. Het gaat er om de ouders 'in hun kracht te zetten'. Voor dat vak apart moet je wel worden opgeleid.

Knelpunten

In de ambulante ondersteuning en begeleiding zijn ook een aantal knelpunten.

- Door de langdurige relaties met gezinnen bestaat de kans dat het professionele karakter van de relatie op de tocht komt te staan;
- Alle gezinnen hebben op ongeveer gelijke tijden hulp nodig, bijvoorbeeld in de ochtend of tijdens de avondmaaltijd en het naar bed gaan. Terwijl gedurende schoolvakanties de begeleiders ook overdag beschikbaar moeten zijn. Omdat de meeste begeleidsters parttime werken, kunnen niet alle vragen direct behandeld worden;
- Niet alle problemen kunnen worden opgelost. De kinderpsychiatrische problematiek kan sterk ingrijpen in de gezinsdynamiek;
- Het is niet eenvoudig om mensen met verschillende achtergronden (ouders, leraren, grootouders, hulpverlener, etc) op één lijn zien te krijgen;
- Vaak werken hulpverleners op parttime basis met weinig uren per week. Een opleiding voor mensen is dan ingewikkeld, er is vraag naar kortere modules.

Zijn er specifieke vragen naar 'antroposofische' opvoeding? Zulke vragen gaan in het algemeen over de houding jegens het kind, voeding en speelgoed. Deze vragen komen in de ambulante opleidingen aan bod. Maar een enkele keer verwachten ouders ook dat begeleiders alles weten over details als 'zijden mutsjes'. En ja, het moet wel heel toevallig zijn wil de begeleidster daar iets mee kunnen.

Op het scherp van de snede

Aan medewerkers die ambulante ondersteuning en begeleiding bieden, wordt dus om flexibiliteit gevraagd. Ze moeten 's ochtends vroeg, laat in de middag en 's avonds kunnen werken, dat blijft vaak passen en meten. Het zijn gemotiveerde duizendpoten. Ze werken vaak op het scherp van de snede, maar staan met hun ondersteuning en begeleiding midden in het leven. Of zoals een medewerkster in deze tak van hulpverlening het zei: „Wat is er mooier dan een kind met een ontwikkelingsstoornis bij zijn eigen ouders, broertjes en zusjes te zien opbloeien, als je ziet dat het kán.“

Post mbo- en hbo-opleidingen

Met ingang van dit jaar vertakt de opleiding Ambulante Heilpedagogie in een post-mbo opleiding Praktische Gezinsondersteuning en een post-hbo opleiding Ambulante Gezinsbegeleiding. In de post-mbo opleiding staat de 'methodiek van de ondersteuning', gebaseerd op de PPG-methodiek, centraal. Bij de post-hbo opleiding is dat de PPG-methodiek. De opleidingen werken met grote tevredenheid samen met het instituut van de Hogeschool Utrecht, dat inmiddels Transeo Trainingen Thuisbegeleiding, TTT, heet.

Ambulante hulpverlening in Rotterdam is sterk vertegenwoordigd

Proteus zoekt naar verbindingen

Voor de regio Rotterdam is Proteus een ambulante ondersteuningspunt voor ouders van kinderen en volwassenen met een verstandelijke beperking. Met succes, want het aantal ouders dat een beroep doet op Proteus neemt flink toe. „Ons doel is dat er een nieuw evenwicht komt in de thuissituatie,” zegt Astrid van Zon.

Door Mark van Seggelen

De zorg- en hulpverlening voor kinderen en volwassenen met een ontwikkelingsstoornis verschuift zich voor een deel naar ambulante hulpverlening. Deze vorm van hulpverlening kent een geschiedenis die teruggaat naar eind jaren tachtig van de vorige eeuw. De heilpedagogisch dagcentrum De Zonnering in Zeist begon in die periode ouders te ondersteunen bij de begeleiding van kinderen. Het waren merendeel ouders van kinderen van nul tot vijf jaar met meervoudige beperkingen, die bij Zonnering aanklopten. „In het begin spitste het zich voornamelijk toe op vragen van ouders over de ontwikkeling van het kind. Later zijn we ouders én kinderen thuis gaan ondersteunen. Ja, het was inderdaad vraaggericht werken.” Dit zegt Astrid van Zon die nauw betrokken was bij deze vorm van hulpverlening. De ambulante hulpverlening in de heilpedagogie en sociaal therapie ontwikkelde zich steeds verder en breder. Proteus in de regio Rotterdam, is daar zo'n voorbeeld van. Astrid van Zon is leidinggevende van het ondersteuningspunt dat zo'n vier jaar bestaat. Ze werkt ook als leidinggevende voor het kinderdagcentrum Rozemarijn in Heemstede. „Het doel van Proteus is om kinderen met een verstandelijke handicap zolang mogelijk thuis te laten wonen. Wij ondersteunen daarbij de ouders en het kind. De vertrouwensband is daarbij de basis.” Op jaarbasis zijn de Proteus-medewerkers bij ruim honderd gezinnen actief en er werken 22 medewerkers.

Samen op weg

Uitgangspunt van Proteus is de ouder én het kind. De accenten liggen bij de verschillende vormen van ondersteuning, soms meer bij de ouders en soms meer bij de kinderen. Praktische thuisondersteuning is een van de vormen van ambulante ondersteuning. Ambulante begeleiders helpen bij het opstaan of het eten of ondernemen activiteiten. Het accent ligt hier bij het kind. Bij de praktische pedagogische gezinsondersteuning (PPG) richt de begeleiding zich op ouders en kind. „Aan de hand van de vraag van de ouders gaan zij en de ambulante begeleidster samen op weg. Het kind met een verstandelijke beperking krijgt ruime aandacht, maar altijd in relatie tot de gestelde vraag van de ouders.” En tot slot richt het ondersteuningspunt zich op ontwikkelingsondersteuning, waarbij samen met de ouders gekeken wordt naar de ontwikkeling van het kind.

Wij-cultuur

Meer dan de helft van de zorgaanvragers die bij Proteus aanklopt, is allochtoon. Ze houden Proteus een spiegel voor, vindt Van Zon. „Die ontmoeting is boeiend.” Wij leven in een ik-cultuur en zij meer in een wij-cultuur, geeft ze aan. „Ouders merken niet altijd als het kind een achterstand heeft. Ze zijn niet zo

cognitief gericht als de westerse mens. Ze hebben niet altijd het idee dat hun handelen van invloed is op het gedrag van het kind. Onze ik-cultuur daarentegen is gewend om alles wat afwijkt te separeren.” Die confrontatie leert je ook te kijken naar je eigen cultuur met haar normen en waarden, vindt ze. „Ik vind het een uitdaging om niet vanuit westerse maatstaven te denken en te handelen maar open te staan voor de andere. Vanuit het inleven en goed kunnen luisteren ontstaat de ontmoeting.” Samen naar het kind kijken, samen op weg gaan, zijn de uitgangspunten. „Door samen te kijken naar het kind in de thuissituatie, krijgen ouders een spiegel voorgehouden waardoor ouders tot de eigen ondersteuningsvragen en de eigen oplossingsmogelijkheden komen. Ons doel is dat er een nieuw evenwicht komt in de thuissituatie.” Van Zon vindt dat ouders het in de huidige tijd niet makkelijk hebben. „Door alle loketten is het moeilijk om het kind als heilheid te zien. Omgevingsfactoren zijn van invloed op het kind. Proteus zorgt dat de neuzen van alle behandelaars en andere betrokkenen dezelfde kant opwijzen. We zorgen voor verbindingen, zodat een geïntegreerde behandeling mogelijk is.” Ook stelt Proteus in de samenwerking zijn grenzen. „U vraagt, wij draaien, dat is niet zo. We geven aan waar onze grenzen en mogelijkheden liggen. Dat accepteren ouders.”

Antroposofie

De meeste ouders zijn niet bekend met de antroposofie. Dat is niet erg, vindt Van Zon. „Het belangrijkste is dat we met respect met elkaar omgaan.” Ze merkt dat veel en vooral allochtone ouders open staan voor lichaamsgerichte zorg. Ze geeft als voorbeeld het gebruik van inwrijvingen met oliën bij onrust of moeilijk inslapen. Ook bij MEE (voorheen SPD) merkt ze dat deze organisatie positief staat tegenover de werkwijze die ze hanteren, omdat ze regelmatig naar Proteus doorverwijzen.

Ambulante begeleiders

Proteus heeft mensen met verschillende achtergronden in dienst. Zoals therapeuten, Z-verpleegkundigen, leerkrachten, SPW-ers, maatschappelijk werkers en SPH-ers. De organisatie besteedt veel aandacht aan scholing en training door intervisie en supervisie. Het leggen van contacten, inleven in de ouders en kind en het scheppen van een band zijn basisvoorwaarden voor de samenwerking, meent Van Zon. „Zo ontstaat er een vertrouwensband. De begeleiders zijn ook praktisch ingesteld.” Zelfstandig kunnen werken, flexibel zijn en openstaan voor andere culturen. Volgens Van Zon, zijn dat kwaliteiten om dit werk te kunnen doen. „Maar ook dienen medewerkers goed te luisteren; wat is de werkelijke vraag van de ouders.

„De ontmoeting met niet-westerse culturen is erg boeiend,” zegt Astrid van Zon van Proteus. (foto Mark van Seggelen).

Communicatieve vaardigheden zijn voor dit werk dan ook erg belangrijk. „Door dit werk leren medewerkers heel goed op zichzelf te reflecteren. Het belangrijkste is dat duidelijk wordt: wat vraagt de ouder van ons. Dat lijkt eenvoudig, maar dat is het niet. Wat zie ik en wat ziet de ouder en hoe reageert het kind, zijn vragen die de begeleider zich steeds moet stellen.” Als voorbeeld geeft ze de televisie die bij sommige gezinnen de hele dag aanstaat en waar niet altijd naar wordt gekeken. „Voor een kind kunnen de prikkels die hier vanuit gaan onrust veroorzaken. Met de ouders kijken we naar wat de uitwerking van deze prikkels is op hun kind.”

Niet alleen thuis

Proteus biedt niet alleen thuis ambulante ondersteuning. Ook op scholen, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven zijn medewerkers actief. Dat kan bijvoorbeeld door de leerkracht vertrouwd te maken met de grenzen en mogelijkheden van het kind. Maar ook door het kind te begeleiden in de klas, zodat het aansluiting kan vinden of ondersteund kan worden bij bijvoorbeeld spel- en kunstzinnige ontwikkeling. En als ouders graag andere ouders willen ontmoeten of willen praten over een thema dan organiseert Proteus bijeenkomsten. Bovendien is de Rotterdamse organisatie een steunpunt voor informatie, advies en verwijzing. Ouders en verzorgers kunnen met hun vragen bij Proteus terecht.

Proteus

Voor meer informatie: Proteus, Kipstraat 52, 3011 RT Rotterdam, telefoon: (010) 413 07 56 of e-mail: info@proteusambulant.nl.

Opleidingen

De sociaaltherapie en heilpedagogie ontwikkelde een aantal specifieke opleidingen voor praktische gezinsondersteuning en ouderbegeleiding. Dat zijn: - opleiding Praktische Gezinsondersteuning - praktische ondersteuning van de gezinsituatie op post-mbo niveau en de Opleiding Ambulante Gezinsbegeleiding op post-hbo niveau.

COLUMN

De grote wereld

In oorsprong is heilpedagogie een heel individuele gelegenheid. Wanneer je voor een kind met problemen staat, moet je gaan zien wat er aan de hand is en wat je er aan kan doen. De therapie volgt uit de diagnose, zogezegd. Voor dat 'doorzien' (diagnose) staan je wel bijzondere hulpmiddelen ter beschikking. Maar denk niet dat die eenvoudig zijn. Lees Genezend opvoeden er maar eens op na.

Rudolf Steiner ging tachtig jaar geleden in op de verschillende lagen die hij bij de toenmalige aanwezige kinderen waarnam. Hij gaf die de ongebruikelijke namen etherisch lichaam, astraal lichaam en ik, als hogere wezensleden die op de juiste wijze op het fysieke lichaam behoren in te werken. En dan had hij het er vooral over hoe deze in elkaar verstrengeld waren geraakt of elkaar nauwelijks wisten te vinden. Dat geeft per individueel kind verschillende soorten problemen en die moet je als heilpedagoog kunnen opsporen. Je individuele intuïtie helpt je hierbij het juiste te vinden.

Al gauw werd de heilpedagogie een collectief gebeuren. Er ontstonden gemeenschappen waar kinderen en heilpedagogen samen leefden. Dat gaf de noodzakelijke ruggensteun aan het individu, dat zich in samenspraak met zijn geestverwanten kon oefenen in het gebruik van die bijzondere heilpedagogische hulpmiddelen: het stellen van de juiste diagnose bij de verschillende kinderen en het vinden van de meest werkzame therapie. Later breidden de gemeenschapsvormen zich zo uit dat ook volwassen mensen met een verstandelijke handicap een plek konden krijgen. Dat had heel wat voeten in de aarde, maar daarover zal ik het hier nu maar niet hebben.

In het laatste decennium van deze tachtigjarige geschiedenis komt er weer een ontwikkeling bij, namelijk die van de ambulante heilpedagogie. Het kind kan in zijn eigen (ouderlijke) omgeving blijven en hoeft niet speciaal in een gemeenschap te worden opgenomen. De individuele heilpedagoog treedt het individuele kind tegemoet in het bijzijn van zijn ouders. Van belang is een direct en persoonlijk contact met de ouders. Een nieuwe situatie waarvoor nieuwe vermogens nodig zijn, en dat geldt waarschijnlijk voor beide zijden. De vraag is wel of de heilpedagoog hierbij sterk genoeg in zijn

of haar schoenen staat. Heeft die genoeg van de heilpedagogie opgenomen om ook in deze situatie, zonder directe ruggensteun van een of meerdere collega's die behulpzaam kunnen zijn, de problemen van het kind te doorzien en daarnaar te handelen? Kortom, is de identiteit van de heilpedagogie intussen sterk genoeg ontwikkeld om te gedijen in een niet speciaal hiervoor ingerichte omgeving? Heilpedagogie is immers ook sterk afhankelijk van factoren zoals de omgeving, het leef- en werkklimaat, de houding en de instelling van de mensen.

Ambulante heilpedagogie is een nieuwe kiem die bijzondere zorg nodig heeft. Individuele hulpverleners kunnen niet zomaar in de grote wereld losgelaten worden. Als ze dat uit zichzelf wel zouden willen, zijn het waarschijnlijk geen echte heilpedagogen. Want er is veel vakkennis en ervaring voor nodig, en ook het overstijgen van het eigen kleine ikje, om dit bijzondere werk met goed gevolg te kunnen doen.

Michel Gastkemper

Informatie voor opleidingen Ambulante Hulpverlening

Voor de post-mbo opleiding Praktische Gezinsondersteuning, wordt op woensdag 28 april van 10.00 uur tot 12.00 uur informatie gegeven voor belangstellenden. Graag opgave vooraf bij het bureau van het Heilpedagogisch Verbond. De opleiding begint op maandag 13 september. De informatiemiddag vindt plaats op de Faculteit Sociaal Agogische Opleidingen van de Hogeschool Utrecht, aan de Heidelberglaan no. 7 in de Uithof, Utrecht. Telefoon (030) 252 98 00. De hogeschool is te bereiken met stadsbus 11 en 12 vanaf het Centraal Station in Utrecht. Voor de post-hbo opleiding Ambulante Gezinsbegeleiding is op woensdag 28 april van 14.00 uur tot 16.00 uur een informatiemiddag. Graag opgave vooraf bij het bureau van het Heilpedagogisch Verbond. Deze opleiding begint op donderdag 23 september. De informatiemiddag vindt ook plaats op de Hogeschool Utrecht (zie boven). De sluitingsdatum voor de aanmelding van beide opleidingen is 1 juni.

Voortgezette Opleiding voor Therapeutische Begeleiding

De Voortgezette Opleiding voor Therapeutische Begeleiding duurt twee jaar en wordt verzorgd in negentien maandelijkse blokken van drie dagen (acht dagdelen) van woensdag t/m vrijdag. Ze richt zich op het verdiepen van de persoonlijke professionaliteit vanuit de antroposofie voor een verantwoordelijke functie op middenkaderniveau. Voor logies en maaltijden wordt gezorgd.

In deze opleiding staat centraal:

- Reflectie op het denken, voelen en handelen van zichzelf en van anderen,
- Scholing in samenwerking en communicatie,
- Sociaal-organisatorische inzichten en methoden,
- Inhoudelijke (antroposofische) verdieping en scholing,
- Vakken, kennis,
- Kunstzinnig werken,
- Deelnemers volgen een supervisietraject van twee jaar.

Criteria om deel te nemen aan de opleidingen zijn: medewerkers die een basisopleiding in de antroposofische zorg- en hulpverlening hebben afgerond of binnen hun werkterrein als zodanig worden erkend en aangesproken; werkzaam zijn in de antroposofische gehandicapenzorg, psychiatrie, verslavingszorg of verpleeghuis/ouderenzorg.

De introductiedag is op vrijdag 24 september; het eerste blok wordt gegeven van woensdag 29 september tot en met vrijdag 1 oktober. Plaats: midden van het land. De sluitingsdatum voor aanmelding is 15 juni.

Applicatieopleiding Therapeutisch Begeleider start in april

De Applicatieopleiding Therapeutisch Begeleider bestaat uit 30 cursusdagen van twee dagdelen, 1 dag per 2 weken. Het betreft nascholing vanuit het antroposofisch mensbeeld voor reeds gediplomeerden met een reguliere opleiding op niveau 3 in de sector Welzijn of Zorg. Het doel van de applicatieopleiding is vorming tot professionele beroepsbeoefenaar op niveau 4 in de antroposofische zorg- en hulpverlening. De opleiding begint op 19 april in het midden van het land.

De opleiding volgt de fasen en inhoud van de antroposofische zorgmethodiek. Afgestudeerden krijgen een internationaal erkend diploma. Tevens kan de opleiding gelden als doorstroomopleiding Sociaal Pedagogisch Werk niveau 4.

Een centraal deel van de opleiding is de begeleiding vanuit de instelling waar de cursist werkt door een coach op basis van het werkboek Beroepspraktijkvorming. Op 11 februari is een informatiemiddag van 13.30 tot 15.30 uur, bureau Heilpedagogisch Verbond, Stationslaan 2 te Driebergen (op NS-station, 100 meter van A12 afslag 20 ri Zeist), telefoon (0343) 44 99 00.

Graag opgave vooraf bij het bureau van het HPV. De sluitingsdatum voor aanmelding is 1 maart.

STUDIE OPEN DAGEN EN SYMPOSIA

Symposium Spiritualiteit in de zorg

Op Bronlaak vindt op vrijdagmiddag 19 maart het symposium Spiritualiteit in de zorg plaats. De deelname is gratis en aanmelding is noodzakelijk. Het symposium begint om 13.30 en duurt tot 17.00 uur.

In welk beroep is de invulling van de zorg voor een mens zo compleet in de aandacht als in de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap? Voor elke zorgvrager is er een zorgplan. Hoeveel spiritueel georiënteerde doelen staan daar in? Daar hebben we toch ook wel iets te bieden? Juist in een spiritueel georiënteerde instelling, zoals Bronlaak-Heimdal wil zijn, komt de uitdaging om dit vorm te geven krachtig op ons af. Wat ieder innerlijk doet is belangrijk voor onze zorgvrager en het geheel. Het is de vraag naar de innerlijke ontwikkeling van ieder.

Belangstellenden uit de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap zijn bij het symposium Spiritualiteit in de zorg van harte welkom. Het symposium geeft een aanzet voor het jaarthema Spiritualiteit in de zorg binnen Bronlaak-Heimdal

• Competentiemanagement en POP's,

19 februari, workshop voor zorginstellingen, waarin de praktische en pragmatische vormgeving centraal staat, Utrecht, organisatie BCR, informatie: (030) 254 37 11.

• Training Persoonlijke Effectiviteit als Kwaliteits-

manager/- coördinator/- medewerker, 19 februari, 18 maart, 22 april, 23 maart, 2 april, 1 juni, 8 september, 6 oktober, 3 november, locatie is nog niet bekend, organisatie: Walvis Consulting Groep, informatie: (030) 221 07 07, info@walviscg.nl.

• Omgaan met onbekwamen en hun familie,

11 maart, Hoog Brabant Utrecht, studiedag van Medilex waarin u leert hoe u effectief kunt anticiperen op perikelen rond onbekwaamheid en vertegenwoordiging. Deskundigen uit de juridische sector en de zorg beantwoorden uw vragen en reiken praktische oplossingen aan. Kosten: € 245,- informatie: Medilex, Zeist, telefoon (030) 69 33 887, medilex.info@medilex.nl.

door vanuit zeven kenmerken antwoorden te gaan zoeken. Tijdens het symposium zal de arts Jaap van de Weg spreken over de betekenis van spiritualiteit bij het individu, in de ontmoeting en binnen de organisatie.

Loucas van den Berg (kunsthistoricus, psycholoog en musicus) geeft een vrije interpretatie op dit thema en zal zijn ervaring delen middels een oefening. Roland van Vliet (filosoof) gaat in op de vraag: 'Hoe kun je afstemmen op het wezen van de ander'.

Het symposium vindt plaats op Bronlaak, Zaal van het Pinksterhuis, Gemertseweg 36, 5841 CE Oploo, telefoon (0485) 38 89 11, fax (0485) 38 89 24, e-mail: administratie@bronlaak.nl.

• Werken met de nieuwe BOPZ, 8 april, Congrescentrum

Antropia in Driebergen. In deze bijeenkomst van Medilex ligt het accent op de knelpunten bij dwang en drang, en het toezicht door de inspectie, nu en in de toekomst.

Kosten: € 245,-, informatie: Medilex, Zeist, telefoon (030) 69 33 887, medilex.info@medilex.nl.

• Velovsky, 14 en 15 mei in de Minardschouwburg in Gent.

Muziek-theatervoorstelling opgevoerd door bewoners en medewerkers van de Christoforusgemeenschap – Munte met de medewerking van 'Brandhout' en Carlo Vandenhend. Info en tickets (€ 10,-), telefoon 09/362 76 08 of fax 09/362 05 57 of via e-mail christoforus@moso.be.

• Nationale slotmanifestatie in het kader van het

Europees jaar voor mensen met een handicap, 18 februari, Jaarbeurs Utrecht. Boordevol resultaten, evaluatie, voorbeelden, debat en actie.

5 VRAGEN AAN

Heleen Bakker

Heleen Bakker wil metgezel zijn van ouders

Heleen Bakker (57), moeder van vier kinderen, begon op haar vijftigste aan de opleiding Ambulante Heilpedagogie.

„Ik zou het jammer vinden als de PPG-opleiding een opleiding wordt met een antroposofisch sausje,” zegt ze. De Verbinding stelt haar vijf vragen.

Door Ageeth Koning

„De essentie is dat ouders leren van 'overleven' naar 'leven' gaan.”

Hoe kwam je in de antroposofische zorg terecht?

Voor de opleiding Ambulante Heilpedagogie heb ik de Middeloo-opleiding afdeling drama gedaan. Ik hield me eerst bezig met toneelgroepjes. Daarna gaf ik creatieve therapie in de Kinder- en Jeugdpsychiatrie in Groningen. Toen ik mijn eerste twee kinderen kreeg, heb ik de opleiding Maatschappelijk Werk gedaan. Ik ben gaan werken in de verslavingszorg als huisverantwoordelijke in een 'Tussenhuis'. Dat is de schakel tussen commune en maatschappij. Mijn visie was 'je moet de mensen goed voorleven'. Wat ik daar deed, was eigenlijk heilpedagogie. Inmiddels maakte ik via de Vrijeschool kennis met de antroposofie. Met de heilpedagogie kwam ik aanraking via mijn zoon Tessel die gehandicapt is. Toen hij vijf jaar was zijn we gestart met KDC Ilmarinen in Groningen. Hij is nu 25 jaar en woont op Christophorus. Zodra het nieuwe woonproject naast Ilmarinen klaar is, gaat hij daar wonen.

Waarom ben je ouders gaan begeleiden?

Op Ilmarinen was de PPG (Praktische Pedagogische Gezinsbegeleiding, red.) methodiek een te grote stap voor ouders. Ik besefte dat ouders ondersteund moesten worden in de zorg. Ik ben begonnen met een logeeproject en met een zelfhulpgroep voor ouders, naar het voorbeeld van Norwood. Kernvraag in de zelfhulpgroep is 'hoe is het met jou als ouder en waar loop je tegenaan?' In een zelfhulpgroep geven we geen adviezen of kritiek, maar is het belangrijk dat mensen zich vrij kunnen uitspreken en elkaars problemen herkennen. Ik houd me nu bezig met ouderbegeleiding in het gezin. Ik noem het liever ondersteuning, want ik kijk samen met de ouders hoe zij zo ontspannen mogelijk kunnen leven mét hun kind. Veel gesprekken gaan over de fysieke omgeving, hoe het zit met de hulp uit die omgeving en hoe functioneert het gezin. Door het logeeproject hebben ouders mij zien werken met hun kind en dat schept vertrouwen. En ze weten dat ik een gehandicapt kind heb. Bij Ilmarinen heb ik contact met de mentoren van de kinderen en krijg ik hulpvragen van ouders. Vaak gaan hulpvragen over patronen binnen het gezin die vastgelopen zijn. Ik functioneer ook vaak als intermediair. Dit werkt goed en levert geen spanningen op. De laatste tijd fungeer ik als aanspreekpunt. Ouders zijn vaak te bescheiden of te gretig. Ik probeer dit in proportie, in de realiteit, te brengen. Ook zijn we bezig met preventief werken in gezinnen van kinderen die nog niet op Ilmarinen geplaatst kunnen worden.

Bracht de antroposofische zorg je tot andere inzichten?

Door Tessel ben ik in aanraking gekomen met mensen met dit heel speciale lot. Ik ben ontzettend gaan houden van deze dappere wezens en ik ben ervan overtuigd dat iedere ouder die een dergelijk kind krijgt een geschenk in handen heeft, aangezien deze kinderen onszelf en onze eigen spiritualiteit laten zien.

Wat kan er nog ontwikkeld worden?

We leven in een ingewikkelde wereld waarin de mensen weinig tijd hebben. De verzakelijking boezemt mij zorg in. Wat ik graag ontwikkeld zou zien, is een echte antroposofische opleiding ambulante heilpedagogie. Ik zou het jammer vinden als het een PPG-opleiding wordt met een antroposofisch sausje.

Wat vind je belangrijk?

Respect voor de eigenheid van de relatie ouder en kind is voor mij belangrijk. De essentie is dat ouders leren van 'overleven' naar 'leven' gaan. Belangrijk hierbij is absolute aandacht en begrip voor de ouders en niet te snel overgaan in handelen maar eerst luisteren. De ouders moeten voelen dat je van hun kind houdt en dat je net als zij het beste met het kind voor hebt. Je wil niets van hen overnemen, maar hun metgezel zijn.

Administratief medewerker m/v (24 uur)

Organisatie: Stichting Elivagar, Roggel en Neer (L.)

Omschrijving: De Stichting Elivagar is bezig een woon-werkgemeenschap voor mensen met een verstandelijke handicap en/of pervasieve stoornis (autisme) te realiseren in de Limburgse gemeente Roggel en Neer. Er zijn momenteel achttien zorgvragers werkzaam in de dagbesteding die wij op het landgoed De Brookberg in Neer aanbieden.

Functie: Vanwege een nieuwe woonvoorziening zoeken wij voor de nog op te zetten sector Facilitaire Zaken een administratief medewerker. Het ligt in onze bedoeling deze functie per 1 maart voor 24 uur per week te beginnen. De belangrijkste werkzaamheden bestaan uit het verwerken van de administratie van alle financiële handelingen van onze cliënten en het tijdig vastleggen hiervan. Om deze functie tot een succes te maken ben je een teamspeler met een administratieve mbo-opleiding met voorkeur MEO en/of MBA en enige jaren ervaring. Je hebt ruime kennis van geautomatiseerde gegevensverwerking.

Reactie: Sollicitatiebrief voorzien van een curriculum vitae kan je binnen 10 dagen sturen aan de Stichting Elivagar, Koppelstraat 15, 6088 EM in Roggel.

Informatie: Algemeen coördinator R. Klaus, telefoon (0475) 55 06 58 of Henk Verboom verantwoordelijk voor aansturing administratie en P&O 06 15 05 44 71 of per e-mail: henkverboom@hetnet.nl, fax (0475) 55 08 62, e-mail: st.elivagar@hetnet.nl. Voor meer info: www.elivagar.org.

Verschillende niveaus begeleiders m/v

Omschrijving: Wij zijn op dit moment bezig een team van medewerkers te formeren, die willen participeren in de opzet en ontwikkeling van een uniek woonproject. Dit woonproject dient mede in samenhang met onze uitgangspunten gezien te worden als een woon-leerwerkplaats waarin we zowel voor de deelnemers als voor de medewerkers unieke ontwikkelingskansen willen bieden.

Wij zoeken verschillende beschikbare functies begeleiders met onder meer:

- een SPW-opleiding of gelijkwaardig, dan wel een opleiding B-verpleegkunde
- ervaring met mensen met een verstandelijke handicap en eventuele gedragsproblemen
- wil leren werken vanuit antroposofische gedachtegoed
- een minimumleeftijd van 23 jaar

Informatie: Eva Bannert wooncoördinator, telefoon (06)13 95 04 79 of (0493) 49 50 52. Zie ook: www.elivagar.org. Schriftelijke sollicitaties graag met curriculum vitae sturen aan stichting Elivagar adres: Koppelstraat 15, 6088 EM, Roggel t.n.v. E. Bannert wooncoördinator. Of per e-mail: e.m.bannert@iae.nl en/of (kan ook per cc) henkverboom@hetnet.nl (P&O).

INSTELLINGSNIEUWS

Kindertherapeuticum bestaat 7 jaar

Het kindertherapeuticum in Utrecht vierde het 7-jarig bestaan in het najaar van 2003. In zeven jaar tijd is een prachtig huis gebouwd, waarvan de inrichting klopt. Er zijn herinrichtingen geweest, soms leek het of het huis te wankel was, het stond even bijna op instorten, maar met hulp van velen is het gestut en gesteund. Het stevige huis dat er nu staat is het Kindertherapeuticum, en het ziet er naar uit dat het alsmat meer te bieden heeft. Daarom werden de deuren in het najaar 2003 wijd open gezet voor een warm welkom voor verwijzers, ouders en kinderen. Kindertherapeuticum, Homeruslaan 22, 3581 MG Utrecht, telefoon (030) 251 18 00, info@kindertherapeuticum.nl, www.kindertherapeuticum.nl.

PUBLICATIES

Kinderen en seksualiteit

Janusz Korczak Stichting/Uitgeverij Narratio, Redactie: Meindert Schaap en Edward Skubisz, ISBN 90 5263 951 5, 184 pagina's, prijs € 15,-.

Als we het hebben over rechten van kinderen, wat betekent dat voor de seksualiteit en intimiteit? Hoe zorg je dat het recht op een eigen seksuele ontwikkeling zoveel mogelijk waargemaakt wordt? In hoeverre moeten we kinderen beschermen of in hoeverre maken we een eigen ontwikkeling van kinderen onmogelijk door vanuit een misschien terecht bezorgdheid voortdurend te wijzen op gevaren en misbruik? Hoe gaan we met die angsten zelf om? Kunnen we er op een positieve, open en eerlijke manier mee omgaan, het voorleven aan onze kinderen? Dit boek stelt indringende pedagogische en ontwikkelingspsychologische vragen aan de orde; in het gezin en de school, alsook in zorginstellingen en de jeugdhulpverlening. Het onderwerp wordt vanuit zeer verschillende invalshoeken benaderd, waarbij de schrijvers zich mede geïnspireerd weten door de pedagogische ideeën van Janusz Korczak. Ook kinderen zelf komen in het boek uitgebreid aan het woord.

Oordeelsvorming

Een weg naar innerlijke vrijheid, Lex Bos e.a., Uitgeverij Nearchus; € 8,00

Dynamische oordeelsvorming wil helpen bij het komen tot een verantwoord oordeel. Lex Bos beschrijft de grondslag van de uitgangspunten. Martin van de Broek, Winfried Deijmann en Francis Gastmans schrijven hoe ze er mee in de praktijk werken. Het hoofdstuk van Marjolijn Thiebout gaat over Mediation en oordeelsvorming. Een helder informatief boekje dat in de praktijk goed te gebruiken is.

Kidsgids speciaal, ISBN 9076691193, € 12,50

HPV-AGENDA

- 6 feb** 10.15 – 15.30
Algemeen Bestuur nr. 1
- 9 feb** 10.30 – 13.00
Mandaatgroep Strategie
13.00 – 15.00
Werkgroep Financiën
- 10 feb** 13.30 – 16.30
Inhoudelijke afstemming verantwoordelijken
Medewerkerzaken HPV instellingen
- 11 feb** 10.00 – 12.15
Coördinatoren Overleg Basisopleidingen
13.30 – 15.30
Informatiemiddag applicatieopleiding
- 18 t/m 20 feb** hele dagen Voortgezette Opleiding, thema: heilpedagogische diagnostiek
- 1 maart** 10.30 – 13.30
Dagelijks Bestuur nr. 2
- 9 maart** 10.00 – 16.30
Applicatiecommissie
- 10 maart** 10.00 – 12.15
Coördinatoren Overleg Basisopleidingen
- 22 maart** 10.30 – 12.30
Mandaatgroep Strategie
- 24 t/m 26 maart** hele dagen Voortgezette Opleiding, thema: het psychiatrisch element binnen de heilpedagogie/ sociaaltherapie
- 31 maart** 14.30 – 17.00
Werkgroep Onderzoek

Sluitingsdatum Verbinding nr. 75 is 16 februari

Ontmoetingsdag Platform EMG

Op zaterdag 3 april wordt de 2e landelijke dag van het Platform EMG georganiseerd. Het onderwerp is: 'Moeilijk verstaanbaar gedrag; over gedragsproblemen bij mensen met een ernstig meervoudige handicap'. De dag vindt plaats van 10.00 tot 15.00 uur, Mytlyschool Ariane de Rantiz in Utrecht. Voor hulpverleners bedragen de kosten € 25 en voor ouders € 10. Aanmelden via: emgplatform@bosk.nl. In de ochtend zijn er presentaties en na de lunch volgen er workshops. Een definitief programma van deze dag is vanaf 17 februari aan te vragen.

COLOFON

9^e jaargang, nummer 74 januari 2004

De Verbinding is het informatiebulletin van het Heilpedagogisch Verbond en verschijnt 10x per jaar. Het wordt gemaakt voor medewerkers, ouders en belangstellenden die betrokken zijn bij de heilpedagogie en sociaaltherapie. Verspreiding vindt plaats via de secretariaten en de huizen van de lidinstellingen van het HPV en het HPV secretariaat. Verzending naar huisadres is mogelijk. De samenstellers behouden zich het recht voor ingezonden mededelingen te redigeren.

Inleveren kopij voor volgende Verbinding vóór 16 februari.
Verschijningsdatum volgende Verbinding 6 maart.

Samenstelling: Bernard Heldt, Roelien Kort, Ageeth Koning.
Redactie: Mark van Seggelen, e-mail: mark@nieuwekoeien.nl
Hoofredacteur: Bernard Heldt.
Productie: Buro Laga, Arnhem
Cartoon: Janet Steenhuis, Arnhem

Redactieadres:
Secretariaat Heilpedagogisch Verbond
Postbus 106
3970 AC Driebergen
Telefoon (0343) 44 99 00
Fax (0343) 44 99 09
E-mail hpv@heilpedagogie.nl
Website www.heilpedagogie.nl